

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

18 серпня 2022 р.

Київ

№ 185-р

Про закриття провадження
у справі

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 130-26.13/83-19 про порушення державною установою «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України» законодавства про захист економічної конкуренції та подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери від 04.07.2022 № 130-26.13/83-19/114-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

- (1) За результатами розгляду заяв та звернень учасників фондового ринку та їх професійних об'єднань щодо ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а саме: заяви публічного акціонерного товариства «Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках» (№ 8-01/338-АМ від 15.11.2018), листа Професійної асоціації корпоративного управління (№ 8-01/14596 від 03.12.2018) та відкритого листа Професійної асоціації учасників ринку капіталу та деривативів, надісланого листом Генеральної прокуратури України (№ 9-01/970 від 24.01.2019), Комітетом проведено перевірку дотримання законодавства про захист економічної конкуренції під час розкриття інформації учасниками фондового ринку.
- (2) За результатами перевірки встановлено, що дії державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України» полягали у:
  - підвищенні з 01.01.2019 вартості послуги [REDACTED] до 1 800 грн (річне обслуговування) (у 2018 році вартість вказаної послуги за річне обслуговування становила 770 грн);
  - запровадженні нових послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку, зокрема:
[REDACTED]

Для виконання встановленого законодавством обов'язку щодо розкриття регульованої інформації учасники фондового ринку можуть користуватися однією або кількома із

зазначених послуг, залежно від виду інформації, яку учасник зобов'язаний розкривати.

- (3) Дії у вигляді встановлення необґрунтованої вартості послуг містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку шляхом встановлення таких цін реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (4) Відповідачем у справі є державна установа «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України» (далі – АРІФРУ, Відповідач) ([REDACTED]).
- (5) АРІФРУ є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий рахунок, [REDACTED]. Має свідоцтво про включення до Реєстру осіб, уповноважених надавати інформаційні послуги на фондовому ринку [REDACTED].
- (6) Відповідно до пункту 3.2.1 Положення про державну установу «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України», затвердженого рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 29.07.1998 № 94, у редакції рішення НКЦПФР від 07.06.2012 № 811 (далі – Положення), АРІФРУ має право здійснювати самостійну господарсько-фінансову діяльність відповідно до правочинів, вчинених з іншими підприємствами та організаціями та відповідно до чинного законодавства України, зокрема, реалізовувати продукцію та надавати послуги, розпоряджатися коштами, одержаними від своєї діяльності, що залишаються після сплати податків та інших обов'язкових платежів.
- (7) Враховуючи зазначене, АРІФРУ є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАННЯ РОЗКРИТТЯ РЕГУЛЬОВАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ І ПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

3.1. Розкриття регульованої інформації на фондовому ринку

- (8) Законом України «Про акціонерні товариства» (далі – Закон) передбачено випадки, в яких необхідно розкривати інформацію, а саме:
відповідно до абзацу третього частини третьої статті 26¹ Закону публічне акціонерне товариство розкриває інформацію про наявність договору між акціонерами¹ у

¹ Договір між акціонерами товариства – це договір, предметом якого є реалізація акціонерами - власниками простих та привілейованих акцій прав на акції та/або прав за акціями, передбачених законодавством, статутом та іншими внутрішніми документами товариства (далі – договір між акціонерами). За договором між акціонерами його сторони зобов'язуються реалізувати у спосіб, передбачений таким договором, свої права та/або утримуватися від реалізації зазначених прав. Договором між акціонерами може бути передбачено обов'язок його сторін голосувати у спосіб, передбачений таким договором, на загальних зборах акціонерів товариства, погоджувати придбання або відчуження акцій за заздалегідь визначеною ціною та/або у разі настання визначених у договорі обставин, утримуватися від відчуження акцій до настання визначених у договорі обставин, а також вчиняти інші дії, пов'язані з управлінням товариством, його припиненням або виділом з нього нового товариства. Договір між акціонерами може передбачати умови або порядок визначення умов, на яких акціонер – сторона договору вправі або зобов'язаний придбати або продати акції товариства, та визначати випадки (які можуть залежати чи не залежати від дій сторін), коли таке право або обов'язок виникає (абзац перший частини першої статті 26¹ Закону України «Про акціонерні товариства»).

порядку, встановленому Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» для розкриття особливої інформації про емітента;

абзацом п'ятим частини другої статті 27 Закону передбачено, що не пізніше ніж за 30 днів до початку розміщення акцій з наданням акціонерам переважного права товариство повідомляє кожного акціонера, який має таке право, про можливість його реалізації та розміщує повідомлення про це на власному веб-сайті та у загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів (далі – ЗБД НКЦПФР) або через особу, яка провадить діяльність із оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку;

згідно з абзацом четвертим частини першої статті 35 Закону і абзацом другим частини шостої статті 47 Закону товариство розміщує повідомлення про проведення чергових і позачергових загальних зборів акціонерів у ЗБД НКЦПФР або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку;

абзацом першим частини першої статті 64 Закону, абзацом другим частини першої і абзацом другим частини другої статті 65 Закону, абзацом другим частини першої статті 65¹ Закону і абзацом другим частини другої статті 65¹ Закону визначено обов'язок особи (осіб, що діють спільно), яка має намір придбати акції, що з урахуванням кількості акцій, які належать їй та її афілійованим особам, становитиме значний або контрольний пакет акцій, та товариства, контрольний або значний пакет акцій якого придбано, розміщувати повідомлення у ЗБД НКЦПФР або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку;

у частині п'ятій статті 78 Закону зазначено, що акціонерне товариство зобов'язане розкривати інформацію відповідно до законів України.

- (9) Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» (далі – Закон про цінні папери), який діяв у період розслідування (01.01.2019 – 30.06.2021), встановлено порядок розкриття інформації на фондовому ринку:

відповідно до частини першої статті 39 Закону про цінні папери регульована інформація² розкривається у встановленому НКЦПФР порядку шляхом її розміщення в ЗБД НКЦПФР або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку;

згідно з абзацами першим – четвертим частини другої статті 39 Закону про цінні папери: якщо інше не передбачено законодавством, регульована інформація також розкривається шляхом:

- 1) розміщення її на власному веб-сайті учасника фондового ринку;
- 2) подання її до НКЦПФР³;

учасники фондового ринку зобов'язані розкривати регульовану інформацію відповідно до вимог, в обсязі та строки, встановлені цим Законом та нормативно-правовими актами НКЦПФР;

² Регульована інформація на фондовому ринку (регульована інформація) – регулярна та особлива інформація про емітента, інсайдерська інформація, інформація про власників голосуючих акцій понад порогові значення пакетів акцій, інша інформація, яка підлягає розміщенню в загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку (пункт 16¹ частини першої статті 1 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок»).

³ Відповідно до рішення Комісії 13.05.2011 № 492 «Про затвердження Положення про подання адміністративних даних та інформації у вигляді електронних документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 червня 2011 р. за № 789/19527 (із змінами), і Технічного регламенту підключення та протоколу взаємодії зовнішніх програмно-технічних комплексів із програмно-технічним комплексом НКЦПФР для подання до НКЦПФР звітності, адміністративних даних та інформації у вигляді електронних документів, затвердженого наказом Голови Комісії від 18.12.2018 № 235, подання регульованої інформації до НКЦПФР може здійснюватися за посередництва особи, яка здійснює діяльність з подання звітності та/або адміністративних даних до Комісії, або учасниками фондового ринку безпосередньо за умови виконання установлених вимог.

частиною четвертою статті 39 Закону про цінні папери визначено, що регульована інформація розкривається приватними акціонерними товариствами (у разі якщо щодо цінних паперів такого товариства не здійснювалася публічна пропозиція) виключно шляхом її розміщення на власному веб-сайті та шляхом подання до НКЦПФР.

- (10) Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» передбачено, що Комісія застосовує до юридичних осіб фінансові санкції за:
- нерозміщення, розміщення не в повному обсязі інформації та/або розміщення недостовірної інформації у ЗБД НКЦПФР – відповідно до пункту 6 частини першої статті 11;
  - неподання, подання не в повному обсязі інформації та/або подання недостовірної інформації до НКЦПФР – відповідно до пункту 7 частини першої статті 11.
- (11) Нормативно-правовими актами НКЦПФР встановлено порядок, обсяг та особливості розкриття регульованої інформації учасниками фондового ринку, як для кожного виду професійної діяльності на фондовому ринку, так і загальні для всіх видів.
- (12) Отже, законодавством визначено обов'язок учасників фондового ринку розкривати регульовану інформацію шляхом її розміщення у ЗБД НКЦПФР або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку та/або подавати її до НКЦПФР. Подання регульованої інформації до Комісії може здійснюватися за посередництва особи, яка здійснює діяльність з подання звітності та/або адміністративних даних до Комісії, або учасниками фондового ринку безпосередньо за умови виконання установлених вимог.

3.2. Функціонування ЗБД НКЦПФР

- (13) Відповідно до Положення АРІФРУ створено з метою:

- (14) Відповідно до Концептуальних засад функціонування загальнодоступної інформаційної бази даних НКЦПФР про ринок цінних паперів, схвалених рішенням НКЦПФР від 25.12.2012 № 1857:
- ЗБД НКЦПФР є власністю держави в особі Комісії;
  - забезпечення функціонування ЗБД НКЦПФР здійснюється АРІФРУ, яка визначатиметься Комісією як Уповноважена особа;
  - Уповноважена особа є відповідальною перед Комісією за здійснення покладених на неї функцій;
  - на Уповноважену особу покладаються завдання та обов'язки:
    - організаційно-технічна підтримка безперебійного функціонування загальнодоступної бази даних про ринок цінних паперів;
    - забезпечення доступу зацікавленого кола осіб до інформації, отриманої від суб'єктів розкриття шляхом розміщення її в загальнодоступній базі даних про ринок цінних паперів відповідно до порядку, затвердженого Комісією;
    - адміністрування ЗБД НКЦПФР;
    - здійснення заходів щодо захисту інформації, що розміщується у ЗБД НКЦПФР відповідно до чинного законодавства України;
    - розміщення інформації, що підлягає обов'язковому оприлюдненню у ЗБД НКЦПФР;
    - щорічно забезпечувати перенесення інформації за позаминулий звітний рік із ЗБД НКЦПФР в архів Уповноваженої особи на сайті www.smida.gov.ua та збереження такого архіву в актуалізованому стані;

- удосконалення існуючого програмно-технічного комплексу з метою забезпечення безперебійного функціонування ЗБД НКЦПФР;
- Уповноважена особа має право надавати Комісії пропозиції щодо строків, порядку та форми подання суб'єктом розкриття інформації для розміщення в ЗБД НКЦПФР.

3.3. Провадження діяльності з надання інформаційних послуг на фондовому ринку

- (15) Відповідно до статті 27³ Закону про цінні папери:
1. НКЦПФР в установленому нею порядку здійснює авторизацію юридичних осіб, які мають намір провадити такі види діяльності з надання інформаційних послуг на фондовому ринку:
    - 1) діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку;
    - 2) діяльність з розповсюдження в режимі безперервного оновлення консолідованої інформації про фінансові інструменти та/або учасників фондового ринку;
    - 3) діяльність з подання звітності та/або адміністративних даних до НКЦПФР (частина перша).
  2. Авторизація здійснюється шляхом включення юридичних осіб до Реєстру осіб, уповноважених надавати інформаційні послуги на фондовому ринку (далі – Реєстр уповноважених осіб).
Авторизації підлягає кожний вид діяльності, визначений частиною першою цієї статті. Порядок ведення Реєстру уповноважених осіб та оприлюднення інформації з нього встановлюється НКЦПФР (частина друга).
  4. Нагляд та контроль за провадженням діяльності з надання інформаційних послуг на фондовому ринку здійснюються НКЦПФР (частина третя).
- (16) Відповідно до розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів» від 16.11.2017 № 2210-VIII (далі – Закон щодо спрощення ведення бізнесу):
- з 01.01.2018 НКЦПФР має право здійснювати авторизацію осіб, які мають намір провадити діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку, та видавати свідоцтва про включення до Реєстру уповноважених осіб, які набирають чинності з 1 січня 2019 року (пункт 10);
  - з 01.01.2019 діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку можуть провадити лише юридичні особи, які отримали свідоцтво про включення до Реєстру уповноважених осіб (пункт 11);
- НКЦПФР зобов'язана забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону (пункт 19).
- (17) Порядок та умови авторизації юридичних осіб, які мають намір провадити діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку; вимоги до юридичної особи, яка має намір провадити діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку та здійснює таку діяльність; перелік документів, які подаються до НКЦПФР для проходження зазначеної авторизації та у період провадження діяльності з надання інформаційних послуг на фондовому ринку; порядок ведення Реєстру уповноважених осіб встановлено Положенням про авторизацію осіб, які мають намір провадити діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку, та умови провадження такої діяльності, затвердженим рішенням НКЦПФР від 27.09.2018 № 670, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03 грудня 2018 р. за № 1371/32823 (далі – Порядок авторизації).
- Відповідно до пункту 4 вказаного рішення НКЦПФР Порядок авторизації набирає чинності з 01.01.2019, але не раніше його офіційного опублікування (опубліковане в Офіційному віснику України від 28.12.2018 № 100).

Тобто, документ, який визначає порядок авторизації осіб, що мають намір провадити діяльність із надання інформаційних послуг на фондовому ринку, набув чинності разом із датою, коли фактично суб'єкти господарювання, які отримали свідоцтво про включення до Реєстру уповноважених осіб, могли почати діяльність із надання інформаційних послуг на фондовому ринку.

- (18) Відповідно до статті 27⁴ Закону про цінні папери:
 – юридичні особи, у тому числі професійні учасники фондового ринку, провадять діяльність із надання інформаційних послуг на фондовому ринку, за умови включення їх до Реєстру уповноважених осіб та отримання свідоцтва про включення до Реєстру уповноважених осіб (частина перша);
 – юридична особа має право провадити діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку виключно після отримання свідоцтва про включення до Реєстру уповноважених осіб. Провадження діяльності з надання інформаційних послуг на фондовому ринку без отримання свідоцтва про включення до Реєстру уповноважених осіб забороняється (частина третя).
- (19) Відповідно до частини третьої статті 27⁵ Закону про цінні папери та положень Порядку авторизації НКЦПФР приймає рішення про включення або про відмову у включенні юридичної особи до Реєстру уповноважених осіб протягом шести місяців з дати подання необхідних документів.
- (20) Отже, з 01.01.2019:
 набув чинності Порядок авторизації і запроваджено професійну діяльність із надання інформаційних послуг на фондовому ринку;
 юридична особа, яка виявить бажання провадити діяльність із надання інформаційних послуг на фондовому ринку, може подати відповідний пакет документів до НКЦПФР та через шість місяців почати провадити зазначену діяльність.
- (21) За інформацією з офіційної вебсторінки Комісії, 26.12.2018 НКЦПФР отримано від АРІФРУ пакет документів [REDACTED].
 [REDACTED]. Від інших суб'єктів господарювання пакети документів для авторизації як уповноважених провайдерів інформаційних послуг з оприлюднення фінансової звітності та інформації з фондового ринку України не надходили за період розслідування цієї справи.
 Відповідно до інформації з Реєстру уповноважених осіб, 18.02.2019 АРІФРУ отримано свідоцтва на надання таких послуг:
 [REDACTED]
- (22) Отже, у період з 01.01.2018 до 01.01.2019 був відсутній нормативно-правовий акт, який визначав порядок авторизації осіб, які мають намір провадити діяльність із надання інформаційних послуг на фондовому ринку. АРІФРУ, яке подало документи для авторизації ще до набрання чинності відповідним нормативно-правовим актом, внесено до Реєстру уповноважених осіб та протягом періоду розслідування цієї справи одноосібно здійснювало [REDACTED].
- (23) Отже, АРІФРУ є:
 [REDACTED]

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

4.1. Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (24) Відповідно до пункту 3.1 Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 р. за № 317/6605 (далі – Методика), об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:
- суб'єкт господарювання;
  - група суб'єктів господарювання;
  - конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який (які) випускається(ються), постачається(ються), продається(ються), придбавається(ються), використовується(ються), споживається(ються) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (25) Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:
- 1) АРІФРУ;
  - 2) послуги з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку і подання звітності та/або адміністративних даних до НКЦПФР (далі – Інформаційні послуги для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку).

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

- (26) Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище, складається з переліку послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку, які надає АРІФРУ та який є єдиним їх надавачем, а саме:

4.3. Визначення товарних меж ринку

- (27) Відповідно до пункту 5.1 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (28) За інформацією, зазначеною вище, на фондовому ринку існує обов'язок для його учасників розкривати регульовану інформацію шляхом розміщення інформації у ЗБД НКЦПФР або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку, і подання звітності та/або адміністративних даних до Комісії.
- (29) Для виконання вказаного обов'язку суб'єкт розкриття звертається за послугами до провайдерів інформаційних послуг на фондовому ринку (подання регульованої інформації до НКЦПФР може здійснюватися самостійно за умови виконання суб'єктом розкриття вимог, встановлених відповідними актами Комісії, але за інформацією учасників ринку, отриманою під час опитування на сайті Комітету (лист товариства з обмеженою відповідальністю «Емкон» від 28.01.2019 б/н), самостійне

подання інформації є економічно недоцільне у зв'язку з необхідністю облаштування захищеного каналу зв'язку для подання інформації та витратами пов'язаними з його експлуатацією).

Таким чином, послуги, які отримує споживач, є Інформаційними послугами для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку.

- (30) Отже, товарними межами ринку є Інформаційні послуги для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (31) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача, придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи, є неможливим або недоцільним.

Як вбачається з положень частини другої статті 39 Закону про цінні папери, учасники фондового ринку зобов'язані розкривати регульовану інформацію відповідно до вимог, в обсязі та строки, встановлені цим Законом та нормативно-правовими актами Комісії. Цими актами не встановлено територіальних обмежень та/або виключень, отже, учасники фондового ринку, які діють по всій території України, зобов'язані розкривати регульовану інформацію та користуватися послугами АРІФРУ.

- (32) Отже, ринок Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку є загальнодержавним.

4.5. Визначення часових меж ринку

- (33) Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

- (34) Оскільки відповідно до положень Закону щодо спрощення ведення бізнесу професійну діяльність із надання інформаційних послуг на фондовому ринку запроваджено з 01.01.2019, часом, протягом якого досліджувався стан конкуренції на ринку Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку, є період з 01.01.2019 по 30.06.2021.

4.6. Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку

- (35) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:

– на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;

– не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

- (36) Враховуючи викладене та зважаючи на те, що в Реєстрі уповноважених осіб на 30.06.2021 відсутні інші суб'єкти господарювання, уповноважені надавати інформаційні послуги на фондовому ринку, суб'єкти розкриття (учасники фондового ринку) можуть виконати обов'язок щодо розкриття регульованої інформації лише отримавши відповідні послуги АРІФРУ. Як зазначалося вище, АРІФРУ – єдиний суб'єкт,

- (37) Отже, на ринку Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку АРІФРУ в період з 01.01.2019 по 30.06.2021 має структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища із часткою 100 відсотків.

4.7. Визначення потенційних конкурентів

- (38) Відповідно до частини першої статті 27³ Закону про цінні папери НКЦПФР в установленому нею порядку здійснює авторизацію юридичних осіб, які мають намір провадити такі види діяльності з надання інформаційних послуг на фондовому ринку:
- 1) діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку;
  - 2) діяльність з розповсюдження в режимі безперервного оновлення консолідованої інформації про фінансові інструменти та/або учасників фондового ринку;
  - 3) діяльність з подання звітності та/або адміністративних даних до Комісії (частина перша).
- (39) Згідно з абзацом першим частини першої статті 27⁴ Закону про цінні папери юридичні особи, у тому числі професійні учасники фондового ринку, провадять діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку, за умови включення їх до Реєстру уповноважених осіб та отримання свідоцтва про включення до Реєстру уповноважених осіб.
- (40) Для здійснення зазначеної діяльності суб'єкт господарювання має подати відповідний пакет документів до НКЦПФР для авторизації як уповноважений провайдер інформаційних послуг та включення до Реєстру уповноважених осіб.
- (41) НКЦПФР отримано від АРІФРУ пакет документів [REDACTED].
- (42) Від інших суб'єктів господарювання пакети документів для авторизації як уповноваженого провайдера інформаційних послуг з оприлюднення фінансової звітності та інформації з фондового ринку України не надходили за період зазначеного дослідження.
- (43) Таким чином, потенційними конкурентами АРІФРУ можуть бути будь-які суб'єкти господарювання, які пройдуть авторизацію як уповноважені провайдері інформаційних послуг на фондовому ринку та включені до Реєстру уповноважених осіб.

4.8. Бар'єри для вступу потенційних конкурентів на ринок

- (44) Відповідно до частини третьої статті 27⁴ Закону про цінні папери — юридична особа має право провадити діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку виключно після отримання свідоцтва про включення до Реєстру уповноважених осіб. Проведення діяльності з надання інформаційних послуг на фондовому ринку без отримання свідоцтва про включення до Реєстру забороняється.
- (45) Частиною першою статті 27⁵ Закону про цінні папери передбачено перелік документів та інформація, яка надається Комісії для включення до Реєстру уповноважених осіб, зокрема інформацію про наявність обладнання, комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, приміщень, що відповідають вимогам, встановленим Комісією, за визначеною нею формою, інформацію про засоби забезпечення збереження інформації та безперервності провадження діяльності тощо. Рішення про включення або про відмову у включенні юридичної особи до Реєстру уповноважених осіб НКЦПФР приймає протягом шести місяців з дати отримання всіх документів.
- (46) Зазначене свідчить про наявність адміністративного бар'єру для доступу на ринок Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку.

4.9. Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (47) Отже, враховуючи, що:
- на ринку Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку АРІФРУ в період з 01.01.2019 по 30.06.2021 не має жодного конкурента;

- можливості доступу споживачів/покупців (учасників фондового ринку) до інших надавачів Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку відсутні;
  - наявні бар'єри доступу на ринок Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку;
- установлено монопольне (домінуюче) становище АРІФРУ на ринку Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку в період з 01.01.2019 по 30.06.2021.

5. ОПИС ОБСТАВИН ПОРУШЕНОГО ПИТАННЯ ТА ДІЙ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ «АГЕНТСТВО З РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ»

- (48) У ході розгляду справи встановлено, що у 2019 році вартість послуги АРІФРУ [REDACTED] становила – 1 800 грн (річне обслуговування) (порівняно з 770 грн у 2018 році).
- (49) Тобто, у 2019 році вартість послуги [REDACTED] зросла майже в 2,5 рази.
- (50) До складових вартості зазначеної послуги віднесено:
1. Собівартість послуги;
  2. Адміністративні послуги;
  3. Витрати на збут;
  4. Рентабельність – 20 % (від п.1+п.2+п.3);
  5. Податок на додану вартість – 20 % (від п.1+п.2+п.3+п.4).
- (51) Аналіз складових вартості послуги свідчить про істотне зростання у 2019 році витрат на оплату праці, оренду та комунальні послуги, на послуги сторонніх організацій, зростання амортизації основних засобів, а також підвищено рентабельність послуги до 20 % (з 15 %, установлених у 2018 році).
- (52) Крім цього, послуга [REDACTED] містить витрати на відрядження. Проте, відповідно до положень договору публічної оферти про надання послуг виконавець (АРІФРУ) надає послуги, використовуючи мережу Інтернет, телефонну та/або комп'ютерну мережу, місцем надання послуг вважається місцезнаходження виконавця. Зазначене нівелює необхідність включення витрат на відрядження до собівартості вказаної послуги.
- (53) Незважаючи на «очікуване різке зменшення кількості суб'єктів розкриття інформації» (у зв'язку зі змінами в законодавстві):
- з 01.02.2019 штатний розклад АРІФРУ доповнено однією штатною одиницею – посадою технічного директора з місячним фондом заробітної плати в розмірі 37 300 грн (оклад 32 000 грн і надбавка 5 300 грн) і річним фондом заробітної плати в розмірі 447 600 грн;
  - відповідно до штатного розкладу місячний фонд заробітної плати директора становить 111 900 грн (оклад 75 000 грн і надбавка 36 900 грн), річний фонд заробітної плати – 1 342 800 грн.
- (54) Враховуючи визначений законодавством обов'язок учасників фондового ринку оприлюднювати регульовану інформацію та/або подавати звітність та/або адміністративні дані до Комісії, а також монопольне (домінуюче) становище АРІФРУ на ринку Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку, зазначені дії, у період з 01.01.2019 по 30.06.2021 за умови відсутності належного економічного обґрунтування містили ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (55) **Щодо введення посади «технічного директора», за інформацією АРІФРУ:**
 – у зв'язку із запровадженням принципово нових інформаційних послуг, які надає АРІФРУ, [REDACTED], виникла потреба у введенні нової штатної одиниці «технічного директора»;
 – для вирішення зазначених завдань потрібна посадова особа, яка повинна мати компетенції, повноваження та відповідальність щодо: планування розвитку інформаційного середовища, зокрема планування бюджету у сфері ІТ; розробки та впровадження інфраструктурних, архітектурних та технічних рішень; реалізації проєктів з впровадження нових, оптимізації та/або розширення наявних інформаційних систем та сервісів у частині вибору необхідного апаратного та/або програмного забезпечення, схем ліцензування та можливих постачальників послуг; розробки та впровадження внутрішньої технічної та нормативної документації у сфері ІТ;
 – у штатному розкладі АРІФРУ в 2018 році не було і не передбачалося штатної одиниці, яка відповідає зазначеним вимогам посади «технічного директора», тому було прийнято рішення щодо зміни штатного розкладу АРІФРУ з 01.02.2019 шляхом введення нової штатної одиниці «технічного директора».
Введення посади «технічного директора» вбачається виправданим необхідністю забезпечення виконання нових, збільшених вимог до технічної складової функціонування АРІФРУ, а саме: потребою в запровадженні принципово нових інформаційних послуг, які АРІФРУ надає на фондовому ринку, складністю технічних рішень, які потрібні для реалізації цих нових послуг та значним збільшенням відповідальності, яка покладалася на АРІФРУ [REDACTED].
- (56) **Як повідомило АРІФРУ, щодо фонду заробітної плати директора АРІФРУ:**
 – умови і розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, встановлюються відповідно до положень постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.1999 № 859 «Про умови і розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, та об'єднань державних підприємств» (далі – Постанова);
 – відповідно до положень Постанови, максимально допустимий розмір посадового окладу керівника підприємства у якого вартість активів становить менш як 1 млрд гривень або річний чистий дохід від реалізації товарів (робіт, послуг) становить менш як 200 млн гривень, або середньооблікова чисельність працівників – менш як 500 осіб повинен бути не більше 10 мінімальних посадових окладів (ставки) працівника основної професії;
 – [REDACTED];
 – посадовий оклад «Інженера-програміста», відповідно штатного розкладу, становить 16 299 грн, отже, граничний розмір посадового окладу директора АРІФРУ – 162 990 грн, тому посадовий оклад директора АРІФРУ, встановлений контрактом та штатним розкладом не перевищує граничного розміру.
Розмір фонду заробітної плати директора АРІФРУ відповідає вимогам положень нормативно-правових актів, що регламентують зазначене питання, тому не може розглядатися, як необґрунтована складова собівартості послуги [REDACTED].

- (57) **Щодо зростання в цілому вартості послуги [REDACTED] до 1 800 грн (річне обслуговування), АРІФРУ надало такі пояснення:**
- до моменту отримання АРІФРУ свідоцтва про [REDACTED] (15.02.2019), АРІФРУ продовжувало надавати послугу [REDACTED] за ціною 770 грн (річне обслуговування);
  - підвищення до 20 % показника «рентабельність» пояснюється тим, що рівень рентабельності враховує ризики неотримання доходу в плановому році, у зв'язку зі зменшенням попиту на цю послугу внаслідок зменшення кількості суб'єктів розкриття регульованої інформації (через зміну в законодавстві);
  - у зв'язку з очікуваним суттєвим зменшенням кількості учасників фондового ринку, [REDACTED], при витратах АРІФРУ на надання послуги [REDACTED], Колегією АРІФРУ було вирішено затвердити тариф на послугу [REDACTED] на рівні відповідно до калькуляції тарифу на [REDACTED] у розмірі 1800 грн;
  - віднесення витрат на відрядження до складових собівартості інформаційних послуг пояснюється прогнозованою об'єктивною необхідністю керівництва та працівників АРІФРУ, які забезпечують надання послуг, підвищувати професійну кваліфікацію, брати участь у заходах, у тому числі з питань, що стосуються суб'єктів розкриття, процесів розкриття інформації на фондовому ринку, що відбуваються кожного року.
- (58) Аналіз економічної діяльності АРІФРУ в період з 2019 року – першого півріччя 2021 року, зокрема планових витрат, обсягів надання послуг та прибутку, необхідного для забезпечення діяльності АРІФРУ свідчить про таке:
- 1) загальна планова собівартість усіх інформаційно-технічних послуг, що АРІФРУ планувало надати в 2019 році, була визначена на основі фактичних витрат за 9 місяців 2018 року та прогнозованих річних витрат з урахуванням коригувань, зумовлених змінами в діяльності АРІФРУ. Загальна вартість планових витрат у 2019 році зросла на 23,74 % за рахунок планового зростання собівартості реалізованої продукції (16,57 %) та збільшення адміністративних витрат (46,68%) порівнюючи з попереднім періодом. Головними причинами збільшення планових витрат є зростання витрат на оплату праці (17,88 %), та відповідно сум відрахування на соціальні заходи, амортизації основних засобів тощо. Зростання витрат на оплату праці у 2019 році було зумовлено введенням нових штатних одиниць та плановою зміною функціоналу наданих послуг, що вимагали відповідної кваліфікації працівників. Загалом планові витрати АРІФРУ у 2020 році зросли на 30,21 %, що пов'язано зі зростанням витрат на оплату праці, відрахувань на соціальні заходи, витрат на оренду приміщення, майна та на послуги інших сторонніх організацій. При цьому вартість інформаційних послуг на фондовому ринку, які надає АРІФРУ у 2020 році – першому півріччі 2021 року є незмінною.
  - 2) хоча передбачалося, що обсяги наданих послуг у 2019 році будуть суттєво скорочені у зв'язку із скороченням чисельності учасників фондового ринку, що мають

За відсутності нормативно встановленого показника граничної рентабельності для окремих видів послуг чи для окремих галузей, немає підстав для висновку про встановлення показника вищого, ніж би він існував за умов наявності значної конкуренції на ринку.

Крім того, відповідно до звітів про виконання фінансових планів підприємства, які підтверджені аудитором, [REDACTED]

[REDACTED]

що демонструє негативну динаміку в досягненні показників прибутковості та не може бути ознакою зловживання АРІФРУ своїм становищем на ринку.

Також, варто зазначити, що прибутковість АРІФРУ в 2017 – 2018 роках була досягнута, насамперед, за рахунок доходів від публікацій у періодичному виданні, що з 2019 року було припинено.

Наведені обґрунтування зростання вартості послуги [REDACTED] до 1 800 грн (річне обслуговування) є обґрунтованими з точки зору ведення ефективного бізнесу, тому вказана вартість послуг була можливою за умови існування значної конкуренції на ринку.

6. ВИСНОВОК

- (59) Зазначені зміни в законодавстві спричинили суттєві зміни у функціонуванні ринку Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку. Змінився кількісний склад учасників ринку, запроваджено принципово нові інформаційні послуги, збільшено вимоги до забезпечення безперервності та безпечності надання інформаційних послуг. Зазначене сприяло об'єктивному збільшенню витрат на надання Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку.
- (60) Крім цього, законодавством передбачено, що будь-які юридичні особи можуть здійснювати діяльність з надання інформаційних послуг на фондовому ринку за умови включення їх до Реєстру осіб, уповноважених надавати інформаційні послуги на фондовому ринку. Проте, крім АРІФРУ, інші суб'єкти господарювання не надавали документи [REDACTED].
- (61) Незважаючи на потенційну можливість самостійного розміщення інформації у ЗБД НКЦПФР учасники ринку продовжують користуватися послугами АРІФРУ, оскільки це економічно доцільніше, ніж самостійна організація процесу подачі інформації відповідно до чинних вимог.
- (62) Отже, АРІФРУ є суб'єктом господарювання, який на ринку Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку у період з 01.01.2019 по 30.06.2021 займав монопольне (домінуюче) становище із часткою 100 відсотків.
- (63) Досліджені витрати за основними складовими вартості послуг АРІФРУ вбачаються послідовними та логічними, тому вартість зазначених послуг є такою, яку б можливо було встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (64) Дії АРІФРУ, які є предметом розгляду справи, могли бути здійснені за умов існування значної конкуренції на ринку, отже не містять ознак порушення у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку.
- (65) Після початку розгляду справи № 130-26.13/83-19, заяв та звернень на дії АРІФРУ, що можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, до Комітету не надходило.

- (66) Порухення законодавства про захист економічної конкуренції державною установою «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку Інформаційних послуг для суб'єктів розкриття інформації на фондовому ринку шляхом встановлення таких цін реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку не доведено.

7. ЗАУВАЖЕННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ВІДПОВІДАЧА ЩОДО ПОПЕРЕДНІХ ВИСНОВКІВ У СПРАВІ

- (67) Відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами) (далі – Правила розгляду справ), копію подання з попередніми висновками у справі надіслано Відповідачу листом від 04.07.2022 № 130-26.13/01-2618.
- (68) Листом від 05.07.2022 № 0035 (вх. № 7-01/4808 від 07.07.2022) Відповідач повідомив про відсутність з боку АРІФРУ зауважень до подання про попередні висновки у справі.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 36 Правил розгляду справ, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Закрити провадження у справі № 129-26.13/83-19.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Комітету

Ольга ПІЩАНСЬКА